

STÖDEBO har byggt flygmaskin! — Och har fabricerat varje bit själv.

Inte vet undertecknad om det föreligger någon handbok i »Konsten att bygga en flygmaskin». Men jag vet, att även om en slik boktryckeriprodukt existerar, så har i alla händelser fabriker Karl Elfven i Stöde icke anlitat sig av densamma.

Och dock har han på egen hand byggt en flygmaskin — man torde zoit kunna säga, att han inte har någon nämnvärd konkurrens härutinnan i Norrland. Och knappast i övriga riket heller. Om vi bara tänka på privat företag-samhet, förstås.

Elfven fick givetvis sin djärva idé någon gång då han uppträdde

han flygpasagerare. Och sedan han börjat på att realisera idén, måste han naturligen uppträda som flygpasagerare i ändå större utsträckning. Detta för att avlikra flygmaskinen dess hemligheter. Ty någon eventuell svensk handbok eller existerande tyska konstruktionsritningar har han inte brytt sig om att köpa.

Han har inte köpt en enda del till sin maskin hellre — var skulle han förresten ha köpt dem ifrån? Sag namnet på en maskinfirmas, som i sin katalog står med rubriken »flygmaskin».

Och sedan sta hemma i saken — icke gå in på. Men vi kunna nämna att hela pjäsen väger bara 47 kilo och representerar 40 hästkrafter, och att hr Elfven kan göra för den billiga pengan av 1,500 kr., om det skulle bli s. k. fabriksmässig tillverkning.

Det är två och ett halvt år sedan Elfven började ta de första »spadtagen» på maskinen, d. v. s. Sedan dess har han svarat till ungefär ytterligare 4,920 delar, ty så mycket stort och smält förefinnes det i en flygmaskin.

Han har inte hållit på natt och dag. Bara på nätterna! Ty på dagarna har han haft att sköta sin livligt frekventerade motor- och reparationsverkstad. Men som sagt nätterna, och de lediga stunderna.

Iur många timmar han offrat på sitt enastående arbete, det kan han inte svara på då vi rikta frågan till honom. Men att de äro många, det förstas av sig själv.

Han har hållit till i sin motorverkstad med arbetet, det är ju helt klart. Men denna besitter inte så stort utrymme, att det tillåter en uppmonterad flygmaskin. (Forts. å sid. sex.)

Dec. 1934

Flygande loppan, flygplansbygge i Stöde 1934

Vid Sundsvalls Motor- och Flygsällskaps utställning 1937, gjordes reklam för en hemgjord flygmaskin som betecknades som ett mästerverk. Flygplanet som byggt av Karl Elfven i Stöde, kallades »Flygande Loppan», vägde bara 125 kilo.

Elfven, som hade en bil- och mekanisk verkstad hade arbetat med flygplansbygget på nätter och söndagarna då verkstaden var stängd. Idén att bygga ett flygplan lär han ha fått då han en gång var passagerare vid de passageraruppstigningar Ahrenberg gjorde på Stödesjöns is.

Han konstruerade och byggde flygplanet helt själv. Han byggde även motorn. Cylindrar och kolvar hämtades från en Harley Davidsson 1 000 kubikare av 1920 års modell. Vevhuset med vevstakar gjöt han själv i aluminium i flottningföreningens smedja på Ön.

Det påstås t.o.m. att flera kända flygare, bl.a. Ahrenberg och Ekman, vid besök i Stöde har studerat bygget och förklarat att de med största intresse såg fram mot starten.

Flygplanet provades på Stödesjöns is. Elfven

Stödebo har byggt...

Forts. från sid. ett.

skin vid de tillfällen — d. v. s. veckans vardagar — då söndriga bilar här skola förhjälpas till en ny blomstringstid.

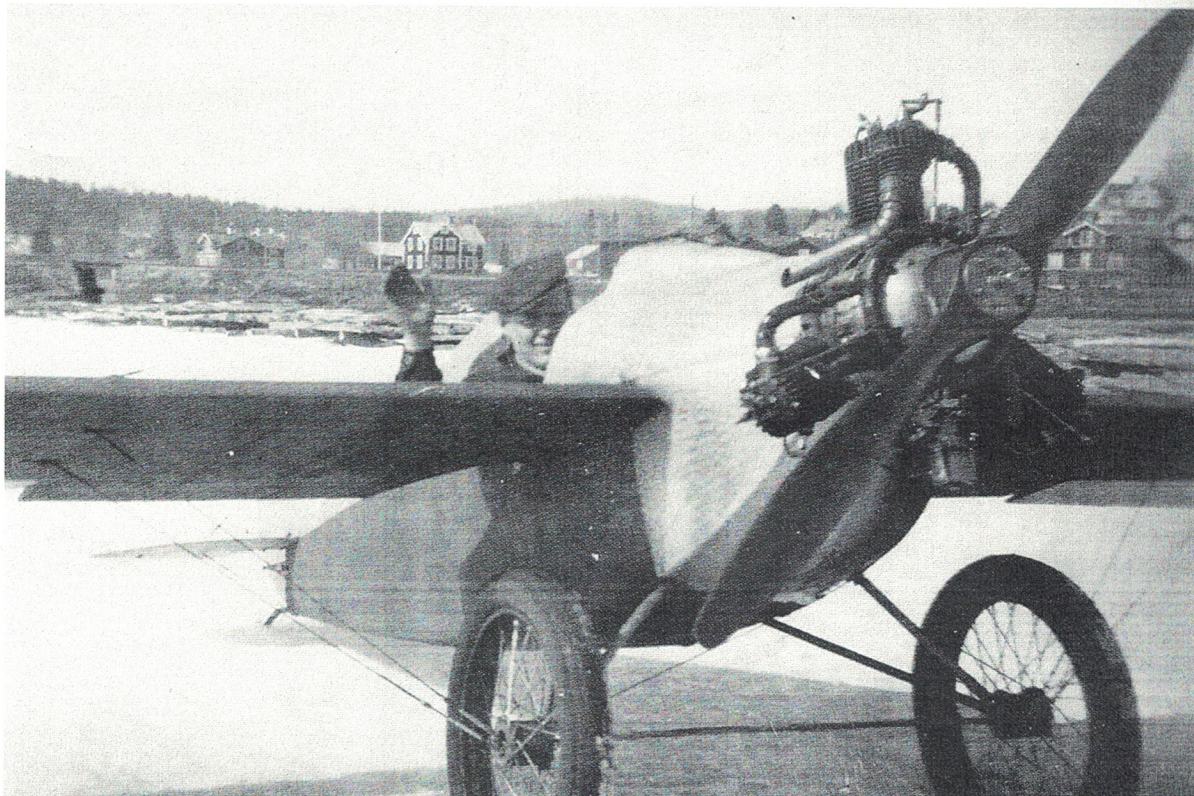
Det är sålunda bara på söndagarna — vi hoppas att vårt avslöjande icke skall leda till åtal för sabbatsbrott mot den glade och sympatiske fabrikeren — som E. kunnat föga alla smådelarna samman till en enhet, undersöka och prova. Innan måndagsmorgonens sol gått upp över Stödebygden har han måst plocka sår alltsammans igen och stoppa det åt sidan.

Men nu äro alla delarna klara och en vacker dag gör Elfven den sista sammanskruvningen eller monteringen, vad det nu heter, och forslar sin maskin ner till Stödesjöns is — det finns förstås inte tillstymmelse till sådan nu, men det kommer nog — och sätter sig i den och prövar vingarna — flygmaskinens förstås.

— Jag har motorkunnighet, kan föra bil och har varit uppe i luften 80 timmar, så jag tror nog att det skall gå bra, säger konstruktören av Medelpads, ja hela Norrlands första flygmaskin.

Och det tro vi också. Och inte bara vi. Det är flera flygare, bland dem Ahrenberg och Ekman, som vid besök i Stöde tagit del av Elfvens maskin och uttalat sig ytterst förhoppningsfullt om den, och förklarat att de med största intresse emoteis starten.

Syn.

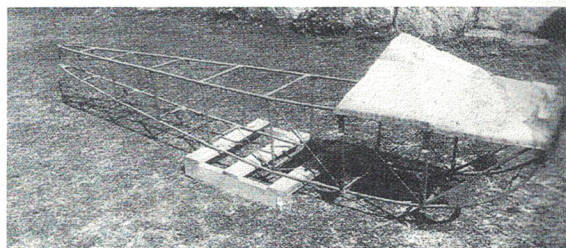

Karl Elvén i sitt hembygda flygplan på Stödesjöns is i början på 30-talet

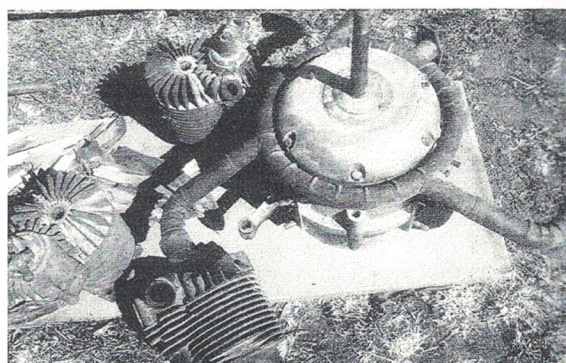
kände ingen tveksamhet att flyga planet. Han sa själv: "Jag har motorkunnighet och kan köra bil". Motorn kördes och fungerade. Däremot är det osäkert om Elvén lyckades få planet att lyfta. Propellern lär inte ha varit av rätt dimension för att få upp farten för att få planet att lyfta. Andra källor påstår att Elvén till slut lyckades få upp sitt plan i luften.

Så småningom föll det hela i glömska tills Mats Höglund, som var livfullt engagerad i Stödebygden, hittade resterna av planet i början av 1990-talet. Det låg då i Edstabäcken bakom Gulfmacken i Stöde och var delvis sönderrostat. Vingarna återfanns i stort sett intakta i en byggnad i närheten. Motordelar och hjul togs tillvara och tanken var att planet skulle återställas till sitt ursprungliga skick. Det skulle sedan placeras på Huberget i det s.k. Samfärdsel-muséet.

Förhoppningarna att planet skulle återställas har inte uppfyllts. Resterna av flygplanet finns fortfarande kvar på en loge i Stöde.

Resterna av Elvéns flygplansbygge

Här syns det av Elvén gjutna vevhuset med avgasrör och cylindrar